

***TÜRKİYE'DE SPOR
TESİSLERİNİN MEVCUT
DURUMU VE PLANLANMASI***

H.SUNAY

Spor Tesis Politikaları; Mevcut Durum ve Sorunlar (1)

- ***Son nüfus sayımına göre; nüfusun %44-45'i aktif spor yapması gereken 5-24 yaş grubunda yer almaktadır.***
- ***Ancak gelişmiş ülkelerde bu yaş grubunda yer alan nüfusun neredeyse tamamı aktif spor yapmaktadır.***

Spor Tesis Politikaları; Mevcut Durum ve Sorunlar (2)

- **2003 verilerine göre**, Türkiye'de yaklaşık **6500** adet spor kulübü ve **255.000** faal lisanslı sporcu (**futbol hariç**) bulunmaktadır.
- **Bu oranlara göre**, Anayasamızın **59. Maddesiyle** belirlenen ve **3289 sayılı kanunla** GSGM'ye verilen görevlerde **Devlet başarılı olamamıştır.**

Devletin spor tesisleri yapımına ait mali kaynakları (1)

- ***1.Genel bütçeden ayrılan ödenek***
- ***2.Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)***
- ***3.Spor müsabakalarından alınan hisse***
- ***4.Spor toto loto kaynakları***
- ***5.Fon kaynakları***
- ***6.Belediye ve il özel idare kaynakları***
- ***7.Diğer gelirler***

Devletin spor tesisleri yapımına ait mali kaynakları (2)

- **3289 sayılı yasanın 26. maddesi;**
- **“Memur ve işçi sayısı 500 ‘den fazla olan kuruluşlar ve fabrikalar, öncelikle kendi personeline beden eğitimi ve spor yaptırmak için ilgili yönetmeliğinde belirtilecek esaslara göre “spor tesisleri yapmaya” ve “antrenör” tutmaya zorunludur.”**

Devletin spor tesisleri yapımına ait mali kaynakları (3)

- Belediyeler;
- “Şehir planlarını hazırlarken, spor tesislerine tahsis edecekleri yerlerin tespitinde GSGM'nin görüş ve tekliflerini esas alırlar”
- Ayrıca, Nazım imar planlarında GSGM'nün oluru olmaksızın “spor tesisleri” ile ilgili kısımları üzerinde değişiklik yapamazlar.

Devletin spor tesisleri yapımına ait mali kaynakları (4)

- **3289 sayılı yasanın Ek madde 5;**
- **“Kamuya ait tesislerin ortak kullanımı”**
- **“Genel ve katma bütçeli kurumlar ile il özel idaresi ve belediyelere bağlı kurumlar, iktisadi devlet teşekkülleri ve Kamu iktisadi kuruluşlarına ait gençlik ve spor faaliyetlerinin yürütüldüğü saha ve tesislerden **Spor faaliyetlerinde** ortaklaşa faydalanılır.” **Bu husus, kurumla başkanlık arasında yapılacak protokolle düzenlenir.****

Tesis yapımında dikkate alınan hususlar

- *1.Nüfus yoğunluğu “genç nüfus”*
- *2.İklim şartları*
- *3.Yörenin spor potansiyeli “öncelikli spor branşları”*
- *4.Eğitim düzeyi*
- *5.Spor kulübü sayısı “kulüpleşme durumu”*
- *6.Okullaşma oranı*

Ülkemizdeki spor tesislerinin mülkiyet durumları

- *1.Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM)*
- *2.Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)*
- *3.Kamu kurum ve kuruluşlara ait spor tesisleri*
- *4.Özel sektöre ait spor tesisleri*
- *5.Gerçek kişilere ait spor tesisleri (özel spor salonları)*
- *6.Belediyelere ait spor tesisleri*

Spor tesislerinin kullanım amaçlarına göre planlanması

- **1. TEK AMAÇLI OLARAK KULLANILAN SPOR TEİSLERİ**
- **2. ÇOK AMAÇLI OLARAK KULLANILAN SPOR TESİSLERİ**

Spor tesislerinin çeşitleri

- 1.Semt sahaları
- 2.Stad / stadyum
- 3.Spor salonu
- 4.Yüzme havuzu(A/K)
- 5.Kayak evi
- 6.Kayıkhane
- 7.Telesiyej
- 8.Teleski
- 9.Atış poligonu
- 10.Manej -Açık/Kapalı
- 11.Sentetik zeminli Atletizm pisti
- 12.Velodrom
- 13.Açık hentbol basketbol,voleybol sahaları
- 14.Sporcu kamp merk.
- 15.İlçelerde futbol sah.
- 16.Gel.spor dal.alanı
- 17.İl müdürlüğü hizmet binası

Ülkemizde spor tesislerinin durumu (1)

- 1. Ülkemizdeki spor tesislerinin gerek sayısal durumu, gerekse yapılış amaçlarında önemli problemlerin olduğu görülmektedir.
- 2. Spor tesislerinin yapımındaki politika itibariyle, dünyadaki gelişmeye ayak uyduramamıştır.
- 3. Ülkemizde spor alanında tesis yapımı konusunda 1960 yılından sonra spor toto gelirinden sağlanan kaynak artmıştır.

Ülkemizde spor tesislerinin durumu (2)

- 4. Halen yeter sayıda ve kapasitede spor tesislerinin ülkemizde olmaması ile birlikte, büyük kentlerde uluslar arası müsabakaların düzenlenebileceği modern spor kompleksleri yapılmıştır.
- Bu organizasyonlarda, “özel sektörün” spor kulüplerine yatırım yapması ve uluslar arası başarıların kazanılması “teşvik edici” ve “yönlendirici” olmuştur.

Ülkemizde spor tesislerinin durumu (3)

- Yürürlüğe giren “sponsorluk yasası” ile ülkenin spor tesisleri politikasında önemli bir adım atılarak;
- Yapımı ve onarımı uygun görülen spor tesisleri ile yarım kalan hizmetlerin “özel ve tüzel kişilerin” yardımı ile tamamlanmasına yasal olarak sağlanmıştır.

Spor tesislerinin planlanması (1)

- 1. Ülkemizde sporun yaygınlaştırılmamasındaki faktörlerden birisi, spor tesislerindeki dağılım ve kalite noksanlığı ile optimal ölçülerde kullanılmamasıdır.
- 2. Tesis planlamasında yerel düzeyde bir yapılanma oluşturulamadığından *bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda bir tesis planlaması yapılamamaktadır. İllerde siyasi baskı ve tercihler doğrultusunda, merkezi yönetim tarafından yatırımlar yapılmaktadır.*

Spor tesislerinin planlanması (2)

- 3. Planlanan tesisler, kaynaklar ölçüsünde düşünülmemiş ve **kalite standarttan ödün verilmiştir.**
- 4. Ülke genelinde bölgeler arası nüfus artışı, coğrafi konum, iklim ve demografik yapıyı dikkate alan bir spor tesis politikası oluşturulamadığından ülke bir tesis mezarlığı haline gelmiştir. Spor tesislerinin bir çoğu yanlış yerlere kurulmuştur. Son verilere göre, elit sporcu yetiştirmeye yönelik spor tesisi sayısı Türkiye genelinde yaklaşık 1600 dür.

Spor tesislerinin planlanması (3)

- 5. Spor tesisleri yatırımlarının planlanmasında mevcut tip projeler nedeniyle verimsiz ve her bölgenin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına cevap vermeyen spor tesisleri yapılmıştır.
- 6. Performans sporunun kaynağı olan spor kulüpleri, sporcu transferinde çok yüklü miktarlarda kaynak harcarken, sporcu yetiştirmeye ve tesisleşmeye kaynak aktarmamışlardır.

Spor tesislerinin planlanması (4)

- 7. Yerel yönetimlerin spor yatırımlarında izleyecekleri politikalar belirlenmediği için politik kaygı ve siyasi amaçlarla spora yatırım yapmakta, **“herkes için spor”** ilkesine dayalı tesisler ve yatırımlar yerine futbol başta olmak üzere daha çok performans sporuna hizmet etmektedir.
- Ayrıca, bu tesislerin yapımında da **GSGM** **ile işbirliği yapmamaktadırlar.**

BAŞARILAR DİLERİM

H.SUNAY